

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

PROGRAMĂ ȘCOLARĂ PENTRU CLASA A IX-A

– CICLUL INFERIOR AL LICEULUI –

INIȚIERE VOCALĂ

[CURRICULUM DIFERENȚIAT]

Filiera vocațională, profil artistic
Specializarea: Muzică – secția teoretică

Aprobat prin ordin al ministrului

nr. 5006 / 14.10.2004

NOTA DE FUNDAMENTARE

privind elaborarea programelor școlare pentru clasele a IX-a și a X-a

Programele școlare pentru clasele a IX-a și a X-a, documente reglatoare componente ale curriculumului național au fost elaborate în conformitate cu:

- asumarea de către România a *Planului detaliat de lucru asupra obiectivelor sistemelor educaționale și de formare profesională din Europa*, ratificat de Consiliul European de la Barcelona, în 2002, și a *Declarației miniștrilor europeni ai educației și formării profesionale și a Comisiei Europene cu privire la consolidarea cooperării europene în formarea profesională – „Declarația de la Copenhaga”*, convenită la Copenhaga în 2002;
- obiectivele actuale ale reformei învățământului din România vizând finalitățile, curriculumul și structura învățământului obligatoriu stabilite în conformitate cu prevederile Legii învățământului nr. 84/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare și ale Legii nr. 268/2003 pentru modificarea Legii învățământului nr. 84/1995;
- nevoia de adaptare a curriculumului național la schimbările din structura învățământului preuniversitar: apartenența claselor a IX-a și a X-a deopotrivă la învățământul obligatoriu și la cel liceal;
- valorificarea experienței pozitive privind proiectarea curriculumului pentru învățământul liceal pornind de la competențe ca achiziții finale al învățării, prin care se asigură accentuarea dimensiunii acționale în formarea elevilor.
- rolul și statutul disciplinelor școlare, stabilite în planurile cadru de învățământ aprobate prin ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 5723/ 23.12.2003.

Structurarea noilor planuri cadru de învățământ pentru clasele a IX-a și a X-a pe componentele **trunchi comun** și **curriculum diferențiat** determină organizarea, la nivelul programei școlare, a ofertei educaționale centrale în competențe și conținuturi ale învățării prezentate distinct, pentru fiecare dintre aceste componente.

În aceste condiții, noile programe școlare pentru clasele a IX-a – a X-a au următoarea structură:

- **Notă de fundamentare**, elaborată în scopul prezentării relației dintre programele școlare pentru clasele a IX-a și a X-a și documentele de politică educațională și curriculară pe care acestea se fundamentează;
- **Notă de prezentare**, în care se detaliază rolul disciplinei de învățământ și statutul specific al acesteia în cadrul curriculumului național, precum și contribuția disciplinei de învățământ la cele opt domenii de competențe cheie stabilite la nivel european;
- **Competențe generale**, cu un nivel accentuat de complexitate, definite pe o disciplină de învățământ sau, după caz, pe o categorie de discipline de învățământ, pentru a evidenția achizițiile finale de învățare ale elevilor la sfârșitul învățământului obligatoriu și/ sau pentru a orienta pregătirea de specialitate a acestora;
- **Valori și atitudini**, finalități de natură axiologică, urmărite prin studiul disciplinei, definite pentru învățământul liceal;
- **Competențe specifice - conținuturi**, nucleul funcțional al programei școlare, definit pentru fiecare an de studiu;
- **Sugestii metodologice**, elaborate pentru a orienta proiectarea demersului didactic adecvat competențelor, valorilor și atitudinilor prevăzute în programele școlare.

NOTĂ DE PREZENTARE

În învățământul vocațional artistic muzical, disciplina *Inițiere vocală* ocupă un loc aparte, în sensul că activitatea didactică specifică trebuie să se restrângă strict la pregătirea vocală elementară simplă, care să nu afecteze negativ vocea elevilor în proces de transformare și dezvoltare fiziologică. S-a abordat această variantă, pentru a elimina activitățile care presupun efort vocal și care nu trebuie să se producă la această vârstă. Această disciplină se studiază într-o oră pe săptămână, individual, de către elevii secției teoretice, specializarea muzică.

Prin studiul acestei discipline, se intenționează:

- dobândirea achizițiilor de bază ale *artei cântului*, în vederea specializării în ciclul superior al liceului;
- dobândirea achizițiilor de bază, în vederea abordării cu ușurință a disciplinelor de specialitate din cadrul secției teoretice (solfejiere, cântare în ansamblu, intonare de teme).

Actuala structură a programei vizează un nivel superior de pregătire profesională a cadrului didactic, în contextul unei abordări flexibile în demersul didactic, a căilor, a metodelor și a mijloacelor adecvate individualității elevului.

Prezentul curriculum permite conturarea unor trasee individuale de dezvoltare și de evoluție a tinerilor muzicieni, prin adaptarea materialului muzical abordat la particularitățile intelectuale, afective, și fiziologice ale fiecărui elev. Noul curriculum de inițiere vocală reprezintă pentru profesor un instrument de lucru ce permite deplasarea accentului de pe caracterul informativ pe cel formativ al demersului didactic, centrând interesul pe elev și opțiunile sale.

Prezenta programă este valabilă și pentru școlile cu predare în limbile minorităților naționale.

COMPETENȚE GENERALE

1. Corelarea elementelor de limbaj muzical cu tehnica vocală
2. Interpretarea vocală, valorificând propriul potențial afectiv și estetic

VALORI ȘI ATITUDINI

- Conștientizarea contribuției muzicii la constituirea fondului cultural comun al societății
- Gândirea critică și autonomă dobândită prin receptarea și interpretarea creațiilor muzicale
- Atitudinea reflexivă asupra valorii muzicii în viața individului și a societății
- Semnificarea lumii prin arta muzicală
- Disponibilitatea de a transfera în viața socială valori estetice, ca alternative la manifestările de tip kitch

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. Corelarea elementelor de limbaj muzical cu tehnica vocală

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Recunoașterea tipului, a genului de muzică vocală și a ipostazelor vocii umane, audiind repetat creații propuse	- Tipuri și genuri ale muzicii vocale - Exemple de interpretare
1.2. Utilizarea respirației și inspirării corecte în exersarea tehnicii vocale	- Aparatul respirator (morfologie și fiziologie) - Tipuri de exerciții de respirație și inspirație
1.3. Respectarea tehnicii vocale primare, controlând aparatul fonator în vocalize simple	- Tehnici primare de cânt, vizând: - poziția în cânt, - reluarea tonului, - gura, maxilarele, limba, buzele, expresia feței - dicția, articulația
1.4. Descifrarea pieselor muzicale vocale, prin citirea partiturii la prima vedere	- Elemente de limbaj muzical
1.5. Adaptarea tehnicii vocale la elementele de limbaj muzical analizate în cadrul textului	- Elemente de scriere muzicală generale și speciale, tonalități, agogică, și dinamică - Elemente de limbaj muzical - Tehnica vocală (respirație, inspirație etc.)
1.7. Intonarea cu acuratețe a melodiei , redând cu fidelitate textul muzical	- Elemente de limbaj (înălțime, durată, etc.)

2. Interpretarea vocală, valorificând propriul potențial afectiv și estetic

2.1. Interpretarea expresivă, respectând textul muzical	- Mijloace de expresie (frazare, tempo, nuanțe etc.)
2.2. Compararea diferitelor interpretări, adoptând propria versiune	- Criterii de comparare a diferitelor interpretări propuse spre audiere
2.3. Formularea unor aprecieri asupra interpretărilor audiate, folosind limbajul de specialitate	- Terminologia specifică tehnicii vocale și a limbajului muzical
2.4. Redarea mesajului operei în propria interpretare	- Mijloace de expresie(frazare, tempo, nuanțe etc.)
2.5. Optimizarea propriei interpretări, valorificând deprinderile dobândite prin exercițiile specifice	- Elemente de tehnică vocală - Mijloace de expresie

SUGESTII METODOLOGICE

În alegerea demersului didactic individualizat fiecărui elev, profesorul îndrumător va avea în vedere cu predilecție dezvoltarea fiziologică și psihică a tânărului. Acest criteriu va fi hotărâtor în alegerea strategiilor didactice adecvate, a repertoriului și a elementelor simple de tehnică vocală. Ținând cont de specificul disciplinei și de competențele specifice prevăzute în programa școlară, se va acorda atenție respirației, dicției, emisiei firești și, îndeosebi, intonației, evitându-se vocalizele greoaie, care solicită excesiv vocea.

Deprinderile de cultură vocală se vor dobândi prin exerciții simple, alese cu grijă, corespunzător ambitusului vocii elevilor, care la vârsta de 14-15 ani se află în plin proces de transformare și dezvoltare fiziologică.

În stabilirea tipului de voce pentru fiecare elev, profesorul va acorda atenție sporită formării la elev a deprinderilor corecte de cânt, fără să îl solicite pe acesta în sensul deformării tipului de voce care îi este specific (de exemplu, în vocalize, ambitusul vocal va fi solicitat, în funcție de tipul de voce, fără a forța vocea).

Profesorul va evita repertoriul ce prezintă dificultăți de redare pentru tânăr. Dificultăți tehnice îi corespunde în egală măsură dificultatea în înțelegerea mesajului și în prelucrarea acestuia. Un asemenea demers, va fi ales în clasele ulterioare, dacă elevul dovedește aptitudini și perspective certe de specializare în interpretarea vocală. Performanța artistică poate fi demonstrată pe un repertoriu adecvat vârstei, posibilităților vocale **reale** și specificului temperamental al elevului. La acest nivel, el reușește să cuprindă întreaga problematică impusă. În aceeași ordine de idei, se va evita o îndrumare de tip “dresaj”, stimulând o participare activă, creativă.

În scop formativ, audierea repertoriului de studiat în interpretări de referință constituie un model stimulator al personalității elevilor. Discuțiile profesor-elev, audițiile comparate, pe baza criteriilor precizate de cadrul didactic, contribuie la dezvoltarea spiritului critic și formarea unei opinii proprii fenomenul muzical. Repertoriul sugerat va fi abordat pornind de la melodii cu nivel de complexitate scăzut, până la abordarea melodii care să valorifice integral posibilitățile vocale și interpretative ale elevilor.

SUGESTII DE REPERTORIU

▪ Concone: Studii▪ Vaccai: Studii▪ Caccini: <i>Tu ch, ai le pene, O, che felice giorno</i>▪ Falconieri: <i>Bella Fanciula, Bella porta, Occhietti amati</i>▪ Vitali: <i>Pastorella</i>▪ Cavalli: <i>Speranza</i>▪ Vivaldi: <i>Piango, gemo</i>▪ Marcello: <i>O, signor, chi sara</i>▪ Scarlatti: <i>O cessate di piagarmi, Violette</i>▪ Monteverdi: <i>Ahi, sciocco mondo</i> (duet)▪ Carissimi: <i>Rimanti in pace</i> (duet)	▪ Paisiello: <i>Nel cor piu, Chi vuol la zingarella</i>▪ Purcell: <i>What shall I do?</i>▪ Th. Greaves: <i>Flora</i>▪ J. Dowland: <i>Lady, if you so spite me</i>▪ R.Jones: <i>Now what is love?</i>▪ Giordani: <i>Caro mio ben</i>▪ A.Lotti: <i>Pur dicesti o bocca</i>▪ Haendel: <i>Ah, mio cor, Rinaldo</i>▪ Caldara: <i>Se ben crudele</i>▪ Weckerlin: <i>Bergerettes</i>